SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 507/2013-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. októbra 2013 predbežne prerokoval sťažnosť M. M., S., zastúpenej advokátom Mgr. T. A., S., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý proces zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Spišská Nová Ves v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 75/1989 a jeho uznesením č. k. 10 Er 160/2007-353 z 21. januára 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. M. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. apríla 2013 doručená sťažnosť M. M., S. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivý proces zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom

Okresného súdu Spišská Nová Ves (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 75/1989 a jeho uznesením č. k. 10 Er 160/2007-353 z 21. januára 2013. Sťažnosť bola 23. septembra 2013 doplnená ďalším podaním sťažovateľky označeným ako *„Doplnenie dôvodov ústavnej sťažnosti“*.

Zo sťažnosti sťažovateľky okrem iného vyplynulo, že 16. mája 2007 jej bolo doručené upovedomenie o začatí exekúcie z 20. apríla 2007 (sp. zn. EX 509/2007) vydané exekútorom Mgr. S. P. Vyhlášku o dražbe nehnuteľnosti z 26. septembra 2012 prevzala sťažovateľka 19. októbra 2012 a dražba nehnuteľnosti príklepom sa uskutočnila 15. novembra 2012. Podľa § 147 Exekučného poriadku sťažovateľka podala námietky proti vykonanej dražbe a proti udeleniu príklepu, v ktorých argumentovala jednak nezákonným postupom súdneho exekútora a tiež skutočnosťou, že *„dražil nehnuteľnosť napriek ňou podaného návrhu na odklad exekúcie“*. Návrh na odklad exekúcie podľa § 56 Exekučného poriadku sťažovateľka podala 8. novembra 2012, avšak okresný súd sa ním nezaoberal. O námietkach sťažovateľky voči dražbe a udeleniu príklepu okresný súd 21. januára 2013 (sp. zn. 10 Er 160/2007) rozhodol tak, že ich zamietol a schválil príklep udelený vydražiteľovi. Podľa sťažovateľky tým, že *„Okresný súd v Spišskej Novej Vsi schválil príklep udelený na dražbe pri vykonaní ktorého bol porušený zákon neriadil sa rešpektovaním základného práva na súdnu a inú ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie...“*.

Sťažovateľka vytýkala okresnému súdu predovšetkým to, že sa nezaoberal viacerými procesnými pochybeniami, ktoré predchádzali dražbe, a to, že *„sa vôbec nezaoberal skutočnosťou či postup konanie súdneho exekútora je počas prípravy ako aj samotného priebehu dražby v súlade so zákonom...“*, ďalej že *„zo strany súdneho exekútora neboli doručované príslušné podania všetkým účastníkom konania, čo je závažná procesná vada... ktorá v celom rozsahu diskvalifikuje zákonnosť exekučného konania“*, ako aj skutočnosť, že *„v exekučnom spise sa nenachádza žiadna poznámka alebo nejaké písomné podanie, z ktorého by vyplýval dôvod prečo dražbu vykonával náhradník a nie súdny exekútor...“*, a nakoniec, že nie všetky vyhlášky o dražbe exekútor zverejňoval v obchodnom vestníku *„čo je taktiež v rozpore so zákonom“*.

V doplnení svojej sťažnosti sťažovateľka uviedla, že *„... z dôvodu jednoznačného porušenia ustanovení Exekučného poriadku mal príslušný exekučný súd exekúciu v celom*

rozsahu zastaviť, aj s prihliadnutím na skutočnosť, že sťažovateľka podala návrh na zastavenie exekúcie, ktorým sa exekučný súd vôbec nezaoberal". Napokon sťažovateľka uviedla, že k exekúcii došlo v čase, keď Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd") rozhodol o jej návrhu na obnovu konania vedeného pod sp. zn. 6 C 513/02 – ide o uznesenie okresného súdu z 25. júna 2009 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 5 Co 371/2009 z 22. februára 2010, pričom uznesenie krajského súdu nadobudlo právoplatnosť 22. apríla 2010.

Na základe dôvodov uvedených v sťažnosti sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľky, M. M., na súdnu a inú právnu ochranu podľa Článku 46 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivá proces, zaručené v Článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práva a základných slobôd, postupom Okresného súdu v Spišskej Novej Vsi v konaní vedenom pod spisovou značkou 5 C/75/1989, porušené bolo.

2. Ústavný súd v celom rozsahu ruší Uznesenie Okresného súdu v Spišskej Novej Vsi zo dňa 21. januára 2013, sp. zn. 10 Er/160/2007-353, ako nezákonné.

3. Ústavný súd v celom rozsahu ruší všetky príslušné rozhodnutia Správy katastra v Spišskej Novej Vsi, na základe ktorých bolo priznané vlastnícke právo vydražiteľovi, ako nezákonné.

4. Sťažovateľke, M. M., priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 100.000,- €..., ktoré je Okresný súd v Spišskej Novej Vsi povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu, a to na účet právneho zástupcu sťažovateľky.

5. Okresný súd v Spišskej Novej Vsi je povinný uhradiť sťažovateľke trovy právneho zastúpenia, a to v lehote do 15 dní od doručenia tohto nálezu na účet právneho zástupcu sťažovateľky."

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb, ktorými namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovať v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy, návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

V súlade s uvedenými zásadami ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľky podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Berúc do úvahy obsah sťažnosti, sa ústavný súd osobitne zameral na splnenie podmienky jej prípustnosti podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, ktorý uvádza, že sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov. Sťažovateľka totiž žiadala o zrušenie rozhodnutia okresného súdu sp. zn. 10 Er 160/2007 z 21. januára 2013, pretože v priebehu exekučného konania došlo viackrát k porušeniu Exekučného poriadku a tiež preto, že podala návrh na odklad a údajne aj na zastavenie exekúcie, ktorými sa exekučný súd nezaoberal. V dôsledku toho malo dôjsť k porušeniu jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, čo predstavovalo dôvod na podanie jej sťažnosti ústavnému súdu. Ústavný súd preto uvádza, že v exekučnom konaní podľa Exekučného poriadku má povinný viacero právnych prostriedkov obrany a ochrany svojho postavenia, ktoré môže využiť vtedy, ak sa v nútenom výkone súdnych a iných rozhodnutí vyskytnú absolútne alebo relatívne prekážky ďalšieho postupu exekučných orgánov.

K takým právnym prostriedkom patria nielen námietky podľa § 50 Exekučného poriadku, ale aj návrh na odklad exekúcie podľa § 56 Exekučného poriadku a návrh na zastavenie exekúcie podľa § 57 Exekučného poriadku. Účel týchto právnych prostriedkov obrany povinného v exekučnom konaní je rovnaký a spravidla spočíva v tom, že v absolútne alebo relatívne neprípustnej exekúcii sa nesmie pokračovať a musí sa zastaviť a prípadne pred rozhodnutím o zastavení sa musí exekúcia aj odložiť. Hoci námietky proti exekúcii sú jedným z prostriedkov obrany povinného v exekučnom konaní, nejde o najúčinnejší prostriedok ochrany práv povinného, pretože nevyhovenie námietkam nemožno napádať riadnym opravným prostriedkom. Účinnejším prostriedkom obrany povinného je návrh na odklad exekúcie podľa § 56 ods. 2 Exekučného poriadku, ktorý možno podať kedykoľvek po doručení upovedomenia o začatí exekúcie, ak je spojený s návrhom na zastavenie exekúcie. Rovnako je prípustné aj samostatne podať návrh na zastavenie exekúcie podľa

§ 57 Exekučného poriadku bez ohľadu na to, či boli, alebo neboli podané námietky podľa § 50 Exekučného poriadku. Vyššia účinnosť návrhu na zastavenie exekúcie vo vzťahu k ochrane povinného vyplýva z toho, že proti rozhodnutiu o tomto návrhu je prípustné v prevažnej väčšine prípadov odvolanie, o ktorom sa rozhoduje v riadnom inštančnom postupe na súde vyššieho stupňa.

V danom prípade preto Exekučný poriadok umožňoval sťažovateľke takú ochranu označených práv, na ktorú bola oprávnená bez časového obmedzenia. Sťažovateľka bola oprávnená, ale aj povinná na to, aby všetky právne prostriedky pred podaním sťažnosti ústavnému súdu využila, teda nielen námietky podľa § 50 Exekučného poriadku, ale aj návrh na zastavenie exekúcie podľa § 57 Exekučného poriadku a návrh na odklad exekúcie podľa § 56 Exekučného poriadku. Povinnosť ich vyčerpania ako nevyhnutný predpoklad podania sťažnosti ústavnému súdu na porušenie základných práv v exekučnom konaní výslovne potvrdzuje judikatúra ústavného súdu (I. ÚS 100/2011).

Zo sťažnosti sťažovateľky, ako aj z priložených príloh vyplýva, že hoci sťažovateľka v exekučnom konaní využila námietky proti dražbe a proti udeleniu príklepu (§ 147 Exekučného poriadku) a podala aj návrh na odklad exekúcie (§ 56 Exekučného poriadku), nepreukázala (napriek svojmu tvrdeniu v doplnení sťažnosti), že podala aj návrh na zastavenie exekúcie, a to buď spoločne s návrhom na odklad exekúcie, prípadne samostatne (§ 57 Exekučného poriadku). V súvislosti s návrhom na zastavenie návrhu sťažovateľka neuviedla, kedy malo dôjsť k jeho podaniu, na základe akých dôvodov sa ho rozhodla podať, prípadne kedy a ako o ňom exekučný súd rozhodol. Ústavný súd v tejto súvislosti uvádza, že samotné tvrdenie sťažovateľa o tom, že v rámci všeobecného súdnictva vyčerpal konkrétny opravný prostriedok na ochranu svojho základného práva alebo slobody, pre potreby predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti nepostačuje, čo osobitne platí vo vzťahu k § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde. Pokiaľ preto takéto tvrdenie nie je preukázateľne doložené, ústavný súd je toho názoru, že k využitiu opravného prostriedku sťažovateľom reálne nedošlo.

Vychádzajúc z uvedeného, je zrejmé, že hoci sťažovateľka mala prostredníctvom návrhu na zastavenie exekučného konania k dispozícii dostupný a účinný prostriedok ochrany svojich práv, nepreukázala jeho využitie a ani neuviedla žiadnu zákonnú prekážku, ktorá by jeho využitiu bola bránila. Ústavný súd zároveň nezistil, že by v okolnostiach daného prípadu prichádzal do úvahy postup podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého ústavný súd prijatie sťažnosti neodmietne, aj keď sa nesplnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa. Sťažovateľka žiadny dôvod hodný osobitného zreteľa neuviedla.

Iba za predpokladu, že sťažovateľ využil všetky dostupné právne prostriedky súdnej a inej ochrany svojho základného práva alebo základnej slobody a nebol s ich uplatnením úspešný, môže sa uchádzať o ochranu základného práva alebo slobody sťažnosťou podanou ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Keďže v prípade sťažovateľky nedošlo k vyčerpaniu všetkých opravných prostriedkov, ktoré jej poskytuje Exekučný poriadok, bolo potrebné jej sťažnosť odmietnuť už po jej predbežnom prerokovaní ako neprípustnú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Z dôvodov úplnosti sa ústavný súd zaoberal aj ďalšími tvrdeniami sťažovateľky, a to konkrétne namietaným porušením označených práv postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 75/1989. V súvislosti s touto časťou sťažnosti ústavný súd uvádza, že nespĺňa zákonom predpísané náležitosti podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde, pretože z nej nie je zrejmé, o aké súdne konanie išlo, akým konaním, opomenutím alebo rozhodnutím okresného súdu malo dôjsť k porušeniu základných práv, kedy malo dôjsť k ich porušeniu, aké opravné prostriedky a pred ktorými orgánmi sťažovateľka využila ich ochranu, prípadne aké dôkazy navrhuje na preukázanie pravdivosti svojich tvrdení.

Sťažovateľka napokon namietala aj postup súdneho exekútora, keďže krajský súd rozhodoval o odvolaní sťažovateľky proti rozhodnutiu okresného súdu, ktorý zamietol jej návrh na obnovu konania. Rozhodnutie krajského súdu sp. zn. 5 Co 371/2009, ktorým zamietol jej odvolanie a potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa, nadobudlo právoplatnosť 22. apríla 2010. Keďže ústavný súd už judikoval, že „podanie mimoriadneho opravného

prostriedku nemá samo osebe žiaden vplyv na vykonateľnosť a právoplatnosť exekučného titulu a neznamená automaticky odklad vykonateľnosti rozhodnutia“ (III. ÚS 128/02), konanie o obnove konania nemalo samo osebe žiadny vplyv na prebiehajúce exekučné konanie sťažovateľky a nemohlo zakladať porušenie jej práv.

Na základe uvedeného ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. októbra 2013